

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie ze skargi D.O.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Rejonowym Poznań – Stare Miasto w Poznaniu w sprawie o sygn. VIII K 28/19,

po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 9 marca 2026 r.

wniosku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu zawartego w postanowieniu z 3 lutego 2026 r., sygn. II S 33/25 o rozstrzygnięcie sporu o właściwość,

na podstawie art. 38 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki stwierdza, że właściwym do rozpoznania sprawy jest Sąd Okręgowy w Poznaniu.

UZASADNIENIE

W dniu 17 lipca 2025 r. do Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu wpłynęła skarga D.O. (dalej: „skarżący”). W podstawie skargi wskazano na art. 2 ust. 1 w zw. z art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu

przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej „ustawa o skardze na przewlekłość”). Skarżący wniósł o stwierdzenie, że „w postępowaniu przed Sądem Rejonowym Poznań - Stare Miasto Sygn. akt VIII K 28/19 nastąpiła przewlekłość postępowania”.

Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto w Poznaniu 18 sierpnia 2025 r. przekazał sprawę ze wskazanej wyżej skargi Sądowi Okręgowemu w Poznaniu.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVII Wydział Karny Odwoławczy postanowieniem z 5 listopada 2025 r. (sygn. XVII S 29/25), uznał się za niewłaściwy rzeczowo i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu. W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że skarga dotyczy postępowania, które faktycznie toczyło się przed Sądem Rejonowym Poznań - Stare Miasto w Poznaniu w sprawie o sygn. akt VIII K 28/19, jednak istotny fragment tego postępowania dotyczył uzyskania od organu niemieckiego, który wcześniej wyraził zgodę na wydanie oskarżonego w ramach ENA do innej sprawy Sądu Okręgowego w Poznaniu, następcej zgody na zastosowanie wobec skarżącego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. W ocenie Sądu Okręgowego w Poznaniu wskazana wyżej skarga odnosi się do przewlekłości postępowań toczących się przed sądami obu rządów. Dlatego postanowiono o przekazaniu sprawy do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, na podstawie art. 4 ust. 1a ustawy o skardze na przewlekłość.

Postanowieniem z 3 lutego 2026 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu II Wydział Karny (sygn. II S 33/25) wszczął spór o właściwość z Sądem Okręgowym w Poznaniu i wystąpił od Sądu Najwyższego o jego rozstrzygnięcie. W uzasadnieniu postanowienia wskazano na art. 4 ustawy o skardze na przewlekłość oraz na okoliczność, że z treści pisma złożonego przez skarżącego nie wynika by skarga dotyczyła sprawy prowadzonej przed Sądem Okręgowym w Poznaniu, a w szczególności, zakończonego już postępowania wpadkowego prowadzonego pod sygn. III Kop 36/21.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 38 § 1 k.p.k. spór o właściwość między sądami rozstrzyga ostatecznie sąd wyższego rzędu właściwy ze względu na siedzibę sądu, który pierwszy wszczął spór. Spór o właściwość między sądem rejonowym a sądem okręgowym rozstrzyga sąd apelacyjny, a spór o właściwość między sądem apelacyjnym a innym sądem powszechnym - Sąd Najwyższy. Przywołany przepis, stosownie do art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, ma odpowiednie zastosowanie w postępowaniu ze skargi na przewlekłość.

Ustawa o skardze na przewlekłość w art. 4 określa właściwość rzeczową i miejscową sądów rozpoznających skargi na przewlekłość. W art. 4 ustawy skargi na przewlekłość ustawodawca uregulował właściwość sądu do rozpoznania skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, przyjmując jako zasadę właściwość sądu przełożonego nad sądem, przed którym toczy się postępowanie (ust. 1). Jednocześnie art. 4 ust. 1a przywołanego przepisu stanowi, że jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem rejonowym i sądem okręgowym – właściwym do jej rozpoznania w całości jest sąd apelacyjny.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że skarżący jest jedynym dysponentem skargi na przewlekłość, dlatego prawidłowe ustalenie treści zarzutów podniesionych przez skarżącego w skardze na przewlekłość ma kluczowe znaczenie dla ustalenia właściwości rzeczowej sądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 20 kwietnia 2022 r., I NO 49/22; 27 kwietnia 2022 r., I NO 44/22; z dnia 8 sierpnia 2024 r., I NO 10/24).

Skarżący D.O., w skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, wskazuje jednoznacznie i kilkakrotnie, że skarga dotyczy postępowania prowadzonego przez Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu o sygn. akt VIII K 28/19. Z uzasadnienia skargi poza wnioskiem „o stwierdzenie przewlekłości postępowania procesu sądowego o sygn. akt VIII K 28/19” i zasądzeniem od Skarbu Państwa kwoty 20 000 zł, brak jakichkolwiek informacji precyzujących z jakimi czynnościami sądu lub zaniechaniem wykonania jakich czynności, skarżący łączy zarzut przewlekłości postępowania. Skarżący jednoznacznie wyraził swoje żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania

sądowego, oznaczając to postępowanie przez wskazanie sygnatury sprawy oraz sądu, który prowadzi postępowanie.

Przy takiej redakcji skargi, uwzględniając wskazane wyżej orzecznictwo, teza Sądu Okręgowego w Poznaniu, jakoby skarżący zarzucał przewlekłość jednocześnie postępowaniu prowadzonemu przed Sądem Rejonowym Poznań – Stare Miasto w Poznaniu i Sądem Okręgowym w Poznaniu, jest nieuzasadniona.

Z tego powodu właściwy do rozpoznania skargi na przewlekłość postępowania sądowego jest sąd okręgowy, czyli, w realiach niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy w Poznaniu.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 38 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[az]

[r.g.]